

การถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ

ในพื้นที่ตำบลกระจาย อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

๑. เรื่อง ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลกระจาย หมู่ ๓

๒. เจ้าของความรู้ชื่อ นายสมักร บุญทศ อายุ ๖๑ ปี อาชีพ เกษตรกร

ที่อยู่ ๒๘๘ หมู่ ๓ ตำบลกระจาย อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

โทรศัพท์ ๐๙๖-๖๗๐๙๕๕๗

วันที่บันทึกความรู้ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๓

๓.ความเป็นมา

ในปี ๒๕๕๒ มีการนำท่อนพันธุ์มันสำปะหลังจากต่างจังหวัดเข้ามาปลูกในพื้นที่อำเภอป่าดัว ท่ออ่อนของเพลี้ยแป้งที่ติดมากับท่อนพันธุ์ได้ระบาดอย่างรวดเร็วครอบคลุมพื้นที่อำเภอป่าดัวภายในปีเดียว ทำให้ผลผลิตมันสำปะหลังในแปลงที่ระบาดลดลงและส่งผลกระทบต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก โดยการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว คือ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู

การระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังในหลายจังหวัด ทำให้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร เพื่อแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช และสร้างเครือข่ายเกษตรกรให้สามารถสำรวจติดตามสถานการณ์ รวมทั้งผลิต ใช้สารชีวภัณฑ์ ควบคุมศัตรูพืช แทนการใช้สารเคมี ตลอดจนเพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการเองได้

ปี ๒๕๕๓ สำนักงานเกษตรอำเภอป่าดัว ได้มีการจัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนขึ้น ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยคัดเลือกพื้นที่ตำบลต้นแบบคือ ตำบลกระจาย เนื่องจากเกษตรกรในตำบลกระจาย มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลังจำนวนมาก ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนอำเภอป่าดัว ได้จัดตั้งที่บ้านคำเกิดนอก หมู่ที่ ๗ ตำบลกระจาย อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร มีเป้าหมายในการลดการแพร่ระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังและป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป

ปี ๒๕๕๗ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ในพื้นที่อำเภอป่าดัว ประสบปัญหาการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคใบไหม้ข้าวส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหายสำนักงานเกษตรอำเภอป่าดัว จึงได้เลือกบ้านกระจายหมู่ ๓ เป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนอีกแห่ง โดยมีพืชหลักคือข้าว โดยมี นายสมักร บุญทศ เป็นประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนอีกแห่งหนึ่งแห่ง ได้ทำการฝึกอบรมการสำรวจสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดโรคพืชและลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช

๔. องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานในเรื่องการจัดการศัตรูพืชชุมชนระดับอำเภอ
๒. ให้สมาชิกทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช
๓. การวิเคราะห์สถานการณ์การระบาดของโรคและแมลง
๔. เกษตรกรสามารถควบคุมศัตรูพืชได้ด้วยตนเองและยั่งยืน
๕. มีการขยายผลของการเรียนรู้ไปยังเกษตรกรรายอื่นๆ
๖. สมาชิกสามารถป้องกันการแพร่กระจายของโรคใบไหม้ข้าวโดยการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

๕.สรุปลงค์ความรู้ที่ใช้

- การควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
- การจัดทำแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
- การวินิจฉัยโรค –แมลงศัตรูพืช
- การผลิตสารชีวภัณฑ์

๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนทุกแห่งจะมีระบบบริหารจัดการด้วยเกษตรกรเอง โดยมีคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก ส่วนตำบล อาสาสมัครเกษตร/เกษตรหมู่บ้าน/หมอดิน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำชุมชน และเกษตรตำบลที่ผ่าน การอบรม เป็นต้น โดยกรมฯ จะคอยเป็นที่ปรึกษาให้การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งและเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ให้แก่เกษตรกรสมาชิกเป้าหมายศูนย์ละ ๓๐ คน นอกจากนั้นยังมีการถ่ายทอดเทคนิคต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรการสำรวจแมลงศัตรูพืชการผลิตและขยายศัตรูธรรมชาติหรือเชื้อจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์เพื่อใช้ควบคุมเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังและศัตรูพืชอื่นๆ และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วย

๗.แนวคิดในการทำงาน

๑. ประชุมวางแผนการปฏิบัติงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน กำหนดกิจกรรม งบประมาณ กรอบระยะเวลาการปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมาย
๒. เสนอโครงการเพื่อของบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น
๓. ประสานงาน รายงาน และจัดทำข้อมูลด้านการจัดการศัตรูพืชและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
๔. ถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกและผู้สนใจ

๘.หลักคิดในการประกอบอาชีพเกษตรกร

การทำเกษตรแบบปลอดภัยต้องมีการจัดการ เลือกสรรวิธีเพื่อวางแผนควบคุม ป้องกัน กำจัดศัตรูพืชรบกวนและแมลงแบบบูรณาการ โดยผสมผสานเทคนิคการจัดการหลายวิธีเข้าด้วยกันขึ้นกับความเข้าใจของเกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อทางเศรษฐกิจจะดำเนินการควบคุมศัตรูพืชเมื่อพิจารณาว่าคุ้มกับผลตอบแทน เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและหลีกเลี่ยงการต้านทานสารเคมีของศัตรูพืช และ เพื่อสุขอนามัยและความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค เพื่อให้เข้ากับข้อกำหนดการทำเกษตรอินทรีย์วิถีไทย จำนวน ๒๒ ข้อ และนำไปปรับใช้ในแปลงของตนเองโดยเฉพาะข้าวและมันสำปะหลัง

๙.ที่มาของข้อมูล

ผู้ถอดองค์ความรู้ นางสาวดวงใจ ประกอบสันต์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สำนักงานเกษตรอำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร
